

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเสนอไว้ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
3. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
4. การวัด และประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
5. นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
6. ความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

ความหมายเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย เป็นคำที่ใช้เรียกเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่คุณภาพของชีวิตกำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ 2546 : 5) ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี อยู่บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

เยาวพา เศษะคุปต์ (2545 : 13) ได้ให้ความหมายว่า “เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่คุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่

ชไมมน ศรีสุรักษ์ (2545 : 36) เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงก่อนวัยเรียน คือ 0 – 5 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ เพราะการพัฒนาที่ดีและเหมาะสมย่อมนำไปสู่การพัฒนาในขั้นสูงต่อไป

กล่าวโดยสรุป เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กวัยตั้งแต่แรกเกิด – 5 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในทุกด้านต่อไปในอนาคต

ความสำคัญของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย เป็นวัยแห่งพื้นฐานการเรียนรู้ โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กวัยนี้เอาไว้ดังนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (2554 : 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กปฐมวัย ดังนี้ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ระบบประสาท และสมองกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และกำลังสร้างใยประสาทเชื่อมประสานกันระหว่างสมอง จึงถือเป็นวัยต้นทุนของชีวิตที่จะนำสู่การพัฒนาค้นให้มีคุณภาพอย่างเต็มศักยภาพ

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, อ้างถึงใน เขียวพา เดชะคุปต์, 2545 : 13) นักจิตวิเคราะห์ได้ชี้ให้เห็นว่าวัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือระยะแรกเกิด จนถึง 5 ปี ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในตอนต้น ๆ ของชีวิตมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กเป็นอย่างมาก เขาเชื่อว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 11) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีพัฒนาการของร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็ว ช่วงอายุแต่ละเดือนแต่ละปี จะมีการเจริญเติบโต มีพัฒนาการ และความสามารถแตกต่างกัน ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมพัฒนาการให้เต็มศักยภาพ

ชไมมน ศรีสุรักษ์ (2549 : 293) ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ เพราะการพัฒนาที่ดี และเหมาะสมย่อมนำไปสู่การพัฒนาในขั้นสูงต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปความสำคัญของเด็กปฐมวัยได้ว่า เด็กระดับปฐมวัยเป็นวัยพื้นฐานของบุคลิกภาพ ความคิดริเริ่ม และพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ก็จะส่งผลที่ดีต่อชีวิตในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 – 5 ปี กำหนดหลักสูตรขึ้นเพื่อให้ผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ใช้เป็น

แนวทางให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศในการจัดที่เหมาะสมกับธรรมชาติของการจัดการศึกษา วิจัย และ พัฒนาการของเด็กถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมายสอดคล้องกับนโยบาย รวมทั้งเหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2546 : ความนำ) ไว้ดังนี้

สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจัดเป็น 2 ช่วงอายุ คือ หลักสูตรสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี (หมายถึงเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปี 11 เดือน 29 วัน ลงไป) และหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 (หมายถึง เด็กอายุ 3 ปี ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) หัวข้อสำคัญที่กำหนดในหลักสูตรประกอบด้วย ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย หลักการ จุดหมายคุณลักษณะตามวัย สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ การจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะการเชื่อมต่อการศึกษากับการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไป การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน (กรมวิชาการ, 2546 : ความนำ)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย เป็นแนวคิด ความเชื่อ ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการจัดหลักสูตรซึ่งแนวคิด หรือ ความเชื่อต่าง ๆ ของนักการศึกษาซึ่งพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับวัย และ พัฒนาการของเด็กและบริบทต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเด็ก ปรัชญาการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดหลักสูตร และนำไปสู่การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย กำหนดไว้ว่า การศึกษานี้เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546 : 5)

หลักการ

หลักการสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3- 5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มี

ความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนจะได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และคนเก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมและเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546 : 8-9) มีสาระสำคัญดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย ทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัยและ มีความสุข
 4. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
- จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กเรียนจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 : 9)

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการทุก ๆ ด้านตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ หลักสูตรกำหนดคุณลักษณะตามวัยไว้ เพื่อความสะดวกของ ครู หรือพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ไว้ใช้เป็นแนวทางในการสังเกตพัฒนาการเด็ก ซึ่งพบว่าเด็กจะมีพัฒนาการช้าหรือเร็วต่างกัน เมื่อถึงวัยนั้น ๆ แล้วพัฒนาการยังไม่ปรากฏจะได้หาทางช่วยเหลือ โดยการกระตุ้นหรือบางครั้งต้องปรึกษาแพทย์ต่อไป (กรมวิชาการ, 2546 : 10)

ระยะเวลาเรียน

ระยะเวลาเรียนสำหรับเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ไม่ได้กำหนดไว้ แต่สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี กำหนดเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา (กรมวิชาการ, 2546 : 16)

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2546 : 16) ประกอบด้วย

ประสบการณ์สำคัญซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ช่วยให้เกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วย (กรมวิชาการ, 2546 : 17-23) ประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

- 1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
- 2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
- 3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
- 4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

4.1 การคิด ได้แก่

4.1.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง

4.1.2 การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ

4.1.3 การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง

4.1.4 การรับรู้ และแสดงความรู้สึกลึกผ่านวัตถุ ของเล่น และผลงาน

4.1.5 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่าง ๆ

4.2 การใช้ภาษา ได้แก่

4.2.1 การแสดงความรู้สึกลึกด้วยคำพูด

4.2.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราว

เกี่ยวกับตนเอง

4.2.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ

4.2.4 การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน

4.2.5 การเขียนภาพในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก
อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/ เรื่องราวที่สนใจ

4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ ได้แก่

4.3.1 การสำรวจและอธิบายความเหมือนความต่างของสิ่งต่าง ๆ

4.3.2 การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม

4.3.3 การเปรียบเทียบ เช่น ยาว/สั้น ขรุขระ/ เรียบ ฯลฯ

4.3.4 การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ

4.3.5 การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ

4.3.6 การตั้งสมมติฐาน

4.3.7 การทดลองสิ่งต่าง ๆ

4.3.8 การสืบค้นข้อมูล

4.3.9 การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย

4.4 จำนวน ได้แก่

4.4.1 การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน

4.4.2 การนับสิ่งต่าง ๆ

4.4.3 การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

4.4.4 การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ

4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะทาง) ได้แก่

4.5.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ และเทออก

4.5.2 การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน

4.5.3 การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

4.5.4 การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งของ

4.5.5 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

4.6 เวลา ได้แก่

4.6.1 การเริ่มต้นและการหยุดกระทำโดยสัญญาณ

4.6.2 การเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเที่ยง เมื่อวาน พรุ่งนี้ ฯลฯ

4.6.3 การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ

4.6.4 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำ ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็กสาระที่เด็กอายุ 3 – 5 ปี ควรเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2546 : 24-27) มีดังนี้

1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีการรักษาร่างกายให้สะอาดปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะเรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี

2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

3 เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก เด็กควรได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิตสิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

4 เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรได้รู้จัก สี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสาร ต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

การจัดประสบการณ์

การประสบการณ์เป็นการอบรมเลี้ยงดูและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยนำมาจัดกิจกรรมประจำวันให้เกิดความสมดุลทุกด้านทั้งด้าน เวลา การใช้กำลังกาย ความคิด สถานที่ และวิธีการจัดกิจกรรมแต่ละวัน ควรจัดให้

ครอบคลุมทุกเรื่อง ได้แก่ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาสังคมนิสัย การพัฒนาการคิด การพัฒนาภาษาและการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การเรียกชื่อกิจกรรมต่าง ๆ อาจกำหนดได้ตามความเหมาะสม เช่น กิจกรรมเสรีหรือกิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หรือกิจกรรมในวงกลม กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา ฯลฯ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดสาระสำคัญของการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 : 50-51)

1 หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองตอบความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 1.3 จัดให้เด็กได้พัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
- 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดประสบการณ์
- 1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
- 2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดเห็นโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกันกับเด็ก
- 2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและการเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรอง และใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยต้องประเมินให้ครบทุกด้าน โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก ควรมีการประเมินเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อนำผลมาพัฒนาเด็ก (กรมวิชาการ, 2546 : 84-86)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็ก 3 - 5 ปี ผู้ใช้ส่วนใหญ่คือ ครู และผู้ดูแลในสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็ก ทั้งการศึกษาในระบบและตามอัธยาศัย (โดยครอบครัว) ในส่วนของการศึกษาในระบบสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และผนวกกับการจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความพร้อมเอกลักษณ์ ภูมิปัญญา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของชุมชน และท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ถือว่าเป็นกรอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้จัดทุกคนควรศึกษาทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง จนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง การจัดการศึกษาตามหลักสูตร ถือว่าเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กเป็นคนที่มีความรู้ มีคุณค่า ต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องเป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะการคิด โดยให้เด็กได้คิดริเริ่ม คิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดเห็น โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยสนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ตลอดจนจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก คือเด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหา ด้วยตนเองครูผู้สอนมีการสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อปรับปรุงพัฒนาแก้ไข

พฤติกรรมและพัฒนาการให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นผู้ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปในอนาคต

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

ความหมายของคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างจากระดับประถมศึกษาและระดับอื่น ๆ ที่สูงขึ้นไป จนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546 : 133) ได้ให้ความหมายของคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า คณิตศาสตร์เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับจำนวน เมื่อมีโอกาสดูได้ จับได้ ฟังผู้อื่นใช้ หรือเริ่มเข้าใจจำนวน จากการมีโอกาสดู จับต้องวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ด้วยตนเอง

กฤษดา ดันติผลชีวะ (2551 : 155) ได้กล่าวว่า คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การเรียนรู้ด้วยการสร้างเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานสำหรับเด็ก คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยเป็นความเข้าใจจำนวน การจัดจำแนกสิ่งต่าง ๆ การเปรียบเทียบ และการเรียนรู้สัญลักษณ์ของคณิตศาสตร์ ซึ่งเด็กเรียนรู้ได้จากกิจกรรมปฏิบัติการ

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะและความคิดรวบยอดขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กและเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนคณิตศาสตร์ต่อไปในระดับชั้นที่สูงขึ้น โดยอาศัยสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความเข้าใจ นอกจากนั้นต้องอาศัยการวางแผน การเตรียมการ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่าง ๆ ด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและอนาคตได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งคณิตศาสตร์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

คณิตศาสตร์สามารถพัฒนาให้เด็กสร้างความเข้าใจโลกรอบตัวในตัวเอง การที่เด็กมีความเข้าใจ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ไม่เพียงแต่ส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์เท่านั้นแต่จะส่งผลต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ เทคโนโลยี และทุกศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดจนจนประสบความสำเร็จในระยะยาวทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551 : 2)

สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพ และนวัตกรรมการเรียนรู้ (2550 : 3) กล่าวว่า คณิตศาสตร์ จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการเข้าใจสัญลักษณ์เหมือน ๆ กับการเรียนภาษาพูด โดยการเทียบเคียง สัญลักษณ์กับประสบการณ์จริง ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดที่จะต้องทำให้เด็กเข้าใจให้ได้ จากนั้นจึงค่อย ๆ เสนอกฎเกณฑ์ที่ใช้กับตัวเลข โยงให้เห็นความหมายระหว่างตัวเลข กับ เครื่องหมายที่ใช้แทนจำนวน หรือปริมาณที่มีอยู่ และเปลี่ยนแปลงไป

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2554 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการ และความพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับที่แตกต่างกัน การเรียนรู้ทักษะคณิตศาสตร์ เด็กต้องเรียนรู้ไปตาม ขั้นตอน เพื่อให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้ และประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ทักษะคณิตศาสตร์

จากที่นักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์พื้นฐานทาง คณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการพัฒนาความคิดที่มีเหตุผลและความคิดรวบยอดพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย ทำให้เด็กสามารถนำ ทักษะและความคิดรวบยอดเหล่านี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่าง มีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่านได้ กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551 : 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย การจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ ให้อยู่ภายใต้หลักการ ดังนี้

1. เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง
2. เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัดความยาว น้ำหนัก ปริมาตร อุณหภูมิ เงิน และเวลา
3. รู้จักใช้คำศัพท์ในการบอกตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทาง
4. รู้จัก จำแนกรูปเรขาคณิต และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงรูปเรขาคณิตที่เกิดจากการจัดกระทำ
5. เข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์
6. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และนำเสนอ
7. มีความสามารถในการแก้ปัญหาและนำเสนอเหตุผล และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์

ฟอร์คซัน และเรฟ (Fortson and Reiff, อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551 : 157) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ที่สำคัญสำหรับเด็ก ดังนี้

1. สร้างเสริมประสบการณ์ให้เกิดมโนทัศน์คณิตศาสตร์ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเลข และ
เหตุผล
2. สร้างความคุ้นเคยกับตัวเลข การนับ การเพิ่ม และการลด
3. สร้างเสริมความคิดเชิงตรรกะ หรือเหตุผลจากการมีความสามารถในการใช้เหตุผลใน
การเปรียบเทียบ การจัดประเภท รู้เวลา รู้ตำแหน่ง รูปร่าง และขนาด
4. ฝึกทักษะในการคิดคำนวณจากการเรียนรู้การนับ การเปรียบเทียบ หรือการจำแนก
และรับรู้การแก้ปัญหา
5. พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ฉวีวรรณ เสวตมาลย์ (2545 : 24) กล่าวว่า ความมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์
คณิตศาสตร์ คือการเตรียมเยาวชนให้พร้อมสำหรับสังคมให้ดีที่สุด คณิตศาสตร์ที่สอนควรจะเป็น
สิ่งที่นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ได้กล่าวมาทั้งหมด
สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมุ่งเพื่อให้เด็กได้พัฒนาการด้านความคิดรวบยอด
ทางคณิตศาสตร์ การใช้กระบวนการในการหาคำตอบ เพื่อให้เกิดทักษะและความเข้าใจพื้นฐาน มี
ความรู้ความเข้าใจ อยากรู้ และอยากค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งถ้าเด็ก
ปฐมวัยมีคุณลักษณะดังกล่าวโดยสมบูรณ์แล้ว ย่อมกล่าวได้ว่าครูได้มีการจัดเตรียมประสบการณ์
การเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์ที่สนองตามจุดมุ่งหมายอย่างสมบูรณ์ทุกประการ

**ทฤษฎีและแนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัย**

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี ควรจัดในรูปแบบ
ของกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น มีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์และมี
เจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความ
สอดคล้องกับวุฒิภาวะของเด็ก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551 : 13)

สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพ และนวัตกรรมการเรียนรู้ (2550 : 11) ได้เสนอแนวคิด
เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ ไว้ว่า การนำเด็กเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ทาง
คณิตศาสตร์ต้องเสนอรูปแบบในธรรมชาติ ที่คุณสมบัติลักษณะคณิตศาสตร์ การสอนคณิตศาสตร์
โดยการอธิบายปากเปล่า การเขียน หรือท่องนิยาม เป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

รูสโซ (Rousseau, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2551 : 4-11) ได้เสนอ
แนวคิดของรูสโซ ไว้ว่า การศึกษาจะต้องให้การยกย่องเด็ก และโดยธรรมชาติเด็กย่อมมีความ

แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ ถ้าเด็กได้เรียนรู้โดยมีเครื่องมือ วัตถุ สิ่งของให้เด็กได้สัมผัสจับต้อง

เปียเจท์ (Piaget, อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2545 : 65) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน กิจกรรมที่ควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยควรเน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด กิจกรรมที่สอนควรกระตุ้นให้เด็กได้สัมผัสให้มากที่สุด กิจกรรมที่สอนควรกระตุ้นให้เด็กได้คิด และมีโอกาสจัดกระทำ

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรจัดในรูปของกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น เน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด และการจัดการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ ถ้าเด็กได้เรียนรู้โดยมีเครื่องมือ วัตถุ หรือสิ่งของให้เด็กได้สัมผัสจับต้อง

หลักการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรม ไว้ดังนี้

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2554 : 9) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

1. ให้เด็กพัฒนากระบวนการคิด และพัฒนาความคิดรวบยอด ไม่ใช่สอนให้เด็กได้รู้คำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น
2. ให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่สอนให้เด็กท่องจำ
3. สอนคำศัพท์ใหม่ และสัญลักษณ์ใหม่อย่างช้า ๆ
4. สร้างความมั่นใจในตนเองให้กับเด็กในการที่เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ
5. กระตุ้นให้เด็กได้บรรยายสิ่งต่าง ๆ และกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นขณะที่เรียนคณิตศาสตร์
6. จัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้โอกาสเด็กได้สำรวจ ได้จัดกระทำกับวัตถุสิ่งของ ได้ตัดสินใจ และได้ทดสอบ
7. บูรณาการการเรียนรู้คณิตศาสตร์เข้ากับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2545 : 72) ได้นำเสนอแนวการสอนคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กเล็กไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. สอนให้เด็กคิด โดยใช้วัตถุต่าง ๆ ประกอบการสอน วิธีนี้ได้เริ่มต้นใช้ในโรงเรียนมอนเตสเซอรี ในประเทศอังกฤษ

2. สอนตามสติปัญญาของผู้เรียน โดยแบ่งกลุ่มออกเป็นส่วนตัว ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะเรียน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2551 : 2 - 33) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญในการจัดประสบการณ์ดังนี้ การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความพร้อม และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต้องมีหลักการที่สำคัญในการจัดประสบการณ์ 5 ประการ คือ การยึดหลักพัฒนาการเด็ก การพัฒนาเด็กทุกด้านเป็นองค์รวมไปพร้อมกัน การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การบูรณาการบริบททางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

อัญชลี ไสยวรรณ (ออนไลน์, 2553 : 1) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ว่า ครูต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี ประกอบด้วยกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กค้นคว้า แก้ปัญหา พัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความคิดรวบยอดที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ บรรยากาศการเรียนรู้ต้องไม่เคร่งเครียดเด็กรู้สึกสบาย ๆ กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมจะช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และความคิดรวบยอดได้ดีขึ้น ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยความสามารถต่าง ๆ ดังนี้

1. การจำแนกประเภท
2. การจัดหมวดหมู่
3. การเรียงลำดับ
4. การเปรียบเทียบ
5. รูปร่างรูปทรง
6. พื้นที่
7. การชั่งตวง วัด
8. การนับ
9. การรู้จักตัวเลข
10. รู้จักความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนกับตัวเลข
11. เวลา
12. การเพิ่มและลดจำนวน

วัฒนา ปุณณฤทธิ์ (2545 : 109) ได้เสนอหลักการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์พื้นฐานให้เด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากของจริง

2. ใช้คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับคำเหล่านั้น เช่น มากกว่า น้อยกว่า เกินมาเท่าใด เพิ่มขึ้น ลดลง เป็นต้น

3. ให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเด็กจะได้ช่วยกันคิดแก้ปัญหา รวบรวมความคิดเห็น ของหลาย ๆ คน มาสู่การหาคำตอบที่เหมาะสม

4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้คิดเชื่อมโยง และหาความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับวัตถุ วัตถุกับ เวลา และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

5. จัดกิจกรรมตามกระบวนการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยขั้นตอน ที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการใช้ของจริง ให้เด็กได้นับ สัมผัส เปรียบเทียบ เรียงลำดับจากของจริง

ขั้นที่ 2 ขั้นการใช้รูปภาพแทนของจริงเมื่อเด็กเกิดความคุ้นเคย และได้รับประสบการณ์ จากของจริงมาแล้ว

ขั้นที่ 3 ขั้นถึงรูปภาพ เป็นการสมมุติเครื่องหมายต่าง ๆ แทนภาพหรือจำนวน

ขั้นที่ 4 ขั้นนามธรรม เป็นการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น ใช้ตัวเลขแทนจำนวนวัตถุ ความหมายต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีดังนี้

1. ควรจัดกิจกรรมจากสิ่งที่ย่อยไปยากควรเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว คือ ควรเริ่มจากกิจกรรมที่เป็นพื้นฐานก่อน แล้วค่อยขยายไปสู่กิจกรรมการคำนวณ

2. ควรเริ่มกิจกรรมจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหาสิ่งที่เป็นนามธรรม

3. การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและมี ส่วนร่วมทำงานกับเพื่อน

4. กิจกรรมทางคณิตศาสตร์ที่จัดควรเอื้อต่อการนำไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวัน ของเด็กได้

5. ภาษาและคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมควรเป็นภาษาที่ง่าย ๆ เข้าใจชัดเจน เหมาะสมกับวัยของเด็ก

6. บรรยากาศในการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ควรเอื้อต่อการพัฒนาความคิดและมีความ สนุกสนาน

7. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความพร้อมของเด็ก

8. จัดเวลาในการทำกิจกรรมแก่เด็กอย่างเหมาะสม

การวัด และประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและควบคู่ไปกับการบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์และตัวชี้วัด ที่ระบุหรือกำหนดในแต่ละระดับอายุ ใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย และต้องเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถของตนเอง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551 : 14)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546 : 85 – 86) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษา และทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างละเอียด จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการ ได้อย่างถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริง

2. วางแผนเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับประเมินพัฒนาการ

3. ดำเนินการประเมิน และบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผน และเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินพัฒนาการแล้ว

4. ประเมิน และสรุป ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินพัฒนาการ

5. รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมิน และสรุปพัฒนาการของเด็ก

6. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2548 : 429) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการ และความพร้อมทางสติปัญญา สามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. การประเมินแบบเป็นทางการ หมายถึง วิธีการในการดำเนินการทดสอบ และการให้คะแนนเป็นไปในแบบเดียวกัน ผู้สร้างแบบทดสอบจะต้องเขียนคำอธิบายอย่างละเอียดในการดำเนินการทดสอบ การให้คะแนน และการตีความคะแนน

2. การประเมินแบบไม่เป็นทางการ สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบอย่างง่าย เพื่อนำไปประเมินความสามารถของเด็ก

วัฒนา บุญฤทธิ (ออนไลน์, 2552) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การประเมินต้องประเมินผู้เรียนทั้งองค์ประกอบด้านผลผลิตว่าผู้เรียนรู้อะไร และทำอะไรได้ องค์ประกอบด้านกระบวนการ คือ ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้อย่างไรและองค์ประกอบด้านความก้าวหน้าว่าผู้เรียนมีพัฒนาการจากเดิมเท่าใด

2. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดข้อบ่งชี้และเกณฑ์และส่วนในการประเมินตนเอง

3. วิธีการประเมินตามสภาพจริงควรอยู่บนพื้นฐานของบริบทที่เด็กมีความคุ้นเคย เพื่อให้เด็กสามารถแสดงศักยภาพที่แท้จริงให้ปรากฏ

4. การประเมินต้องเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน และเป็น การดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อแสวงหาข้อมูลว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร

5. การประเมินเด็กปฐมวัยจะได้จากการสังเกต การบันทึก การสอบถาม และข้อมูลจาก ผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการบันทึก การเก็บร่องรอยพฤติกรรมและการใช้ทางภาษาขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ และการสะสมชิ้นงาน จะเป็นหลักฐานสำคัญที่ใช้ประกอบการประเมิน ดังนั้นการประเมินจึงมักใช้ การปฏิบัติงานเป็นฐาน ผู้เรียนจะได้ประยุกต์ความรู้ ทักษะ มาใช้ในการปฏิบัติ การประเมินจึงอิง ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็น การประเมินแบบพหุมิติ จากหลักฐานที่หลากหลาย รวมทั้งจากการแสดง และจัดทำผลงานของผู้เรียน

6. การนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ จะนำไปใช้ใน 2 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อสนับสนุน และพัฒนาเด็ก และเป็นการนำข้อมูลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรม รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับ นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กและการศึกษา

7. ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและเป็นผู้ที่ต้องการผลของ การประเมินมากที่สุด ดังนั้นการประเมินจะต้องให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยและต้องมีการ รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และให้โอกาสผู้ปกครองได้นำผลการ รายงานนี้ไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุน และพัฒนาเด็กร่วมกับสถานศึกษา

ชไมมณ ศรีสุรักษ์ (2549 : 299 – 300) ได้เสนอเครื่องมือในการในการวัด และประเมินผล ในระดับปฐมวัยไว้ดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรม
2. การสัมภาษณ์
3. แบบสอบถาม – แบบสำรวจ
4. ระเบียบสะสม
5. แบบประเมินผลพัฒนาการ
6. แบบทดสอบ
7. การเขียนบันทึกประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน
8. แฟ้มสะสมผลงาน
9. การประเมินพัฒนาการจากผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ

10. การศึกษาเด็กรายกรณี

11. การสนทนา

12. การตรวจผลงาน

13. การใช้ข้อสอบปากเปล่า

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบอย่างง่าย และต้องกระทำอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ และตัวชี้วัด เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

ความหมายของนิทาน

นิทานในสมัยแรก ๆ เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่ สมัยโบราณ จนถึงปัจจุบันซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของนิทานไว้มากมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 945) อธิบายความหมายของ นิทาน ไว้ว่า “นิทาน คือ เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก และนิทานอีสป

สตโต โขติกเสถียร (2554, <http://www.la-orutis.dusit.ac.th/la-orutis/research4.php>) ได้ให้ความหมายของนิทาน ไว้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องเล่า มีการผูกเรื่องราว มีตัวละคร มีเหตุการณ์ในการดำเนินเรื่อง นิทานอาจมีเค้าโครงจากเรื่องจริง จินตนาการ ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม ปรากฏการณ์ธรรมชาติ มีการแทรกเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ในเนื้อเรื่อง

สุนันท์ จันทร์วิมลสิ่ง (2551 : 65) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานหมายถึง เรื่องที่เล่าต่อกันมา และมีการบันทึกเป็นรายลักษณ์อักษร

จากที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า นิทานหมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน โดยใช้วาจาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ด้วยภาษาร้อยแก้ว หรือ ร้อยกรองก็ได้ นิทานเป็นการเล่าเรื่องที่เหมาะสมกับเด็ก ๆ เพราะเด็กมีความต้องการ มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และชอบฟังเรื่องราวที่มีความสนุกสนานเร้าแรง

จุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของนิทาน

นิทานช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายและเบิกบาน สร้างอารมณ์ขันให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วย让孩子ได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน มีนักการศึกษา หลายคนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของนิทาน ไว้ดังนี้

374447

วพ
372. 21
ส 46 ก
ด. 1 2555

ศตไส โชติกเสถียร (2554, <http://www.la-orutis.dusit.ac.th/la-orutis/research4.php>) ได้เสนอจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของนิทานดังนี้

1. ตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก
 2. ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความสุข ผ่อนคลายอารมณ์เครียด
 3. ส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิโดยใช้นิทานเป็นสื่อช่วยยืดช่วงความสนใจของเด็กให้นานขึ้น
 4. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งอาจแทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง
 5. ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ทางภาษา เรียนรู้คำศัพท์ใหม่และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
 6. เสริมประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ที่เหมาะสมกับวัย
 7. ให้เด็กได้แสดงออก กล้าซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
 8. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ
 9. เตรียมความพร้อมทางภาษาทุกด้านทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน
 10. กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจหนังสือ คู่กันกับหนังสือ ส่งเสริมให้มินิรักการอ่าน
 11. พัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก เด็กกับเด็ก
 12. พัฒนาด้านการคิด สามารถรับรู้สิ่งที่ฟังและถ่ายทอดเรื่องราวที่ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตามวัย
 13. ใช้นิทานเป็นสื่อในการลดและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2549 : 188) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการเล่า

นิทานเป็นการเล่าเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

สุนันท์ จันทรวิเมลิ้ง (2551 : 66) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของนิทานสำหรับเด็กไว้ดังนี้
นิทานสำหรับเด็กมีจุดมุ่งหมายให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้คติสอนใจจากการอ่าน ซึ่งเด็กจะสามารถนำคติสอนใจที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตจริง เพื่อพัฒนาชีวิตตนเองให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมกับวัย

วิไล มาศจรัส (2545 : 25) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของนิทาน ไว้ดังนี้

1. เพื่อความเพลิดเพลิน
2. เพื่อส่งเสริมจินตนาการของนักเรียน
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม
4. เพื่อใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนรู้

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของนิทานได้ว่า นิทานเป็นเครื่องมือสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ฝึกให้เด็กมีสมาธิในการฟังที่ดี ส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ช่วยสร้างเสริมจินตนาการให้เกิดการเรียนรู้

ลักษณะของนิทานที่เหมาะสมกับวัย

นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยมีอยู่หลายลักษณะ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอแนะนิทานลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 218) กล่าวว่าไว้ว่า นิทานที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก คือนิทานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็ก เช่น สิ่งแวดล้อม สัตว์ ต้นไม้ และปรากฏการณ์รอบตัว มานพ ฅนอมศรี (อ้างถึงใน สุพันธ์ จันทรวินมณี, 2551 : 66) กล่าวถึงลักษณะของนิทานไว้ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน
2. เป็นเรื่องที่มีรูปแบบของภาษา
3. เป็นเรื่องที่มีภาพประกอบเรื่องทั้งดงาม ชัดเจน และเสริมให้เรื่องน่าอ่านมากยิ่งขึ้น

ศศิโส โขติกเสถียร (2554, <http://www.la-orutis.dusit.ac.th/la-orutis/research4.php>) กล่าวว่า เด็กสนใจ และสามารถฟังนิทานที่มีเนื้อเรื่องยาวขึ้น ชับซ้อนมากขึ้น เข้าใจเนื้อเรื่องเชิงส่งเสริมของคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเริ่มหัดอ่านสะกดคำง่ายที่คุ้นเคยได้บ้าง ดังนั้น ขนาดของตัวหนังสือในนิทานต้องไม่เล็ก เด็กสามารถเห็นได้ชัดเจน มีการเว้นช่องไฟระหว่างคำแต่ละคำ ตัวอย่างเช่น หนังสือชุด เสี่ยง สระ แสนสนุก ราชกะถาญี

จากลักษณะของนิทานที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของนิทานควรเป็นเรื่องจริง ให้ข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง และต้องเป็นเรื่องง่าย ๆ มีเค้าโครงเรื่องดี เน้นจุดสำคัญของเรื่องเพียงอย่างเดียว เรื่องที่กล่าวถึงควรเป็นสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ตัวละครควรมีตัวเอกเพียงแค่ตัวเดียวและละครร่วมอีก 2-3 ตัว เนื้อเรื่องควรจะเป็นเรื่องสั้นเข้าใจง่าย

ความพึงพอใจ

ความหมายความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเกิดจากจิตใต้สำนึกของคน ที่แสดงออกต่อสิ่งนั้น ๆ ว่า รู้สึกชอบหรือไม่ชอบ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 775) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ความชอบ ความพอใจ ความเต็มใจ และความพอดี

ทิวัดธ์ มณีโชติ (2549 : 76) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นลักษณะภายในของคน ที่แสดงออกมาทางพฤติกรรม หรือการกระทำตามอารมณ์ ความรู้สึก ทั้งความสนใจ เจตคติ ความชื่นชม ค่านิยม

กฤติมา ไทหนู่ม (2553 : 21) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง เรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางบวก หรือทางลบก็ได้ ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึก รัก ชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่เขาได้ปฏิบัติต่องานที่ทำ เป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเกิด ความกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลนั้นทั้งยังส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พวงรัตน์ พุ่มคชา (2545) ศึกษาการพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กอนุบาล ที่เรียนโดยใช้เรื่องเชิงคณิตศาสตร์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จินตวี พรหมพอง (2548) ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 20 แผน จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สามารถนำไปใช้กับเด็กได้ผลดี ภายหลังที่เรียนโดยใช้แผนแล้วเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น มีพัฒนาการดีขึ้นทางด้านทักษะและความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจำนวนและตัวเลข การนับ การจับคู่ การจัดประเภท การเปรียบเทียบ การจัดเรียงลำดับ รูปทรงเรขาคณิต พื้นที และการวัด

เกตุทิพย์ โยลา (อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2551 : 15) ศึกษาความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กอนุบาล 1 ที่ได้รับประสบการณ์จากการเล่านิทานประกอบคำถามปลายเปิด พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบคำถามปลายเปิด มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลด้านจริยธรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรรัตน์ รอดแพ้วพาน (อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2551 : 22) ศึกษาการพัฒนาเทปนิทาน เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ในเด็กปฐมวัย พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อเทปนิทาน ประกอบหนังสือ มีค่า 80.74/80.40 คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดจริยธรรม เรื่อง ความซื่อสัตย์ ของนักเรียนหลังฟังนิทานสูงกว่าก่อนฟังนิทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในภาพรวมส่วนใหญ่ เด็กมีพฤติกรรมความสนใจต่อเทปนิทานประกอบหนังสือ

น้ำฝน ปิยะ (2543) ศึกษาการใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยทั้ง สองกลุ่มสูงขึ้น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่า นิทานปลายเปิดแบบเน้นกระบวนการกลุ่มมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิดแบบไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม

นิรุบล สันธิ์ปิ่น (2549) ศึกษาการใช้นิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัย และความ รับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 พบว่า พฤติกรรมด้านความมีวินัย นักเรียนมีความซื่อสัตย์ เก็บของผู้อื่นได้ส่งคืนเจ้าของ มีความอดทน รู้จักอดกลั้น มีความตั้งใจ นักเรียนตั้งใจเรียนไม่เล่น ขณะครูสอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นผู้มีน้ำใจรู้จักแบ่งปันสิ่งของ มีความรู้สึกลึกซึ้งซึ้งดี ทั้งขณะ ลงถึงที่โรงเรียนจัดไว้ให้ ส่วนพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนรู้จักหน้าที่ให้ความ ร่วมมือกับผู้อื่น มีความเพียรพยายาม รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ให้อยู่กับ ผู้อื่น เป็นคนตรงต่อเวลา เข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่บิดพลิ้ว และยอมรับผลการกระทำของตนเอง เก็บ ของเล่นไว้ที่เดิมโดยไม่มีใครชี้แนะ

ฟีกเจล Fijal (1995) ศึกษาการพัฒนาวิธีการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้นิทาน เพื่อทดสอบ ถึงความเข้าใจด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานประกอบ และนักเรียนที่เรียน คณิตศาสตร์โดยไม่ใช้นิทาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนใน โรงเรียนอนุบาล จำนวน 128 คน ใน โรงเรียนรัฐบาลนอกเขตเทศบาล เมืองสุสตัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานกับ นักเรียนที่เรียนแบบไม่ใช้นิทานประกอบ มีความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่าการใช้นิทานกับนักเรียนปฐมวัย ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งสิ้น โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ดังนั้นการใช้ นิทานเพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการวิจัย ที่น่าสนใจ